

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота

з педагогіки на тему: «Порівняльний аналіз систем освіти України та Іспанії»

студентки групи СОа 18-21
філологічного факультету освітніх технологій, спеціальності 014 Середня
освіта, спеціалізації 014.021 Англійська мова і література, освітньої програми

Англійська мова і література, друга
західноєвропейська мова, зарубіжна література

Громей Ангеліни Володимирівни

Науковий керівник -

канд.пед наук, доцент Годлевська К.В.

Кількість балів-

Національна шкала -

Оцінка ЄКТС -

Члени комісії:

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ ОСВІТИ	5
1.1. Освітні системи в Європейських країнах	5
1.2. Система освіти в Україні	6
1.3. Система освіти в Іспанії	11
Розділ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ІСПАНІЇ	16
2.1. Критерії для порівняння	16
2.2. Можливості використання конструктивних ідей іспанського досвіду у розвитку системи освіти в Україні	24
ВИСНОВКИ	30
РЕЗЮМЕ	
RESUME	
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	

ВСТУП

Сучасний розвиток суспільства та глобалізаційні процеси висувають нові вимоги до систем освіти у різних країнах світу. Освіта відіграє ключову роль у формуванні конкурентоспроможних кадрів, забезпеченні науково-технічного прогресу та економічного зростання. Зважаючи на це, важливість порівняльного аналізу систем освіти різних країн стає дедалі актуальнішою.

Іспанія та Україна є цікавими об'єктами для порівняльного аналізу через різний історичний, культурний та економічний контекст. Іспанська система освіти має довгу історію та зуміла адаптуватися до викликів сучасності завдяки впровадженню інноваційних методів навчання, децентралізації управління та підтримці інклюзивної освіти. З іншого боку, система освіти України перебуває на етапі реформування, що дає можливість застосувати кращі практики інших країн.

Метою цієї курсової роботи є проведення порівняльного аналізу систем освіти України та Іспанії, виявлення спільних рис і відмінностей, а також визначення можливостей адаптації конструктивних ідей іспанського досвіду для розвитку освітньої системи в Україні.

Об'єктом дослідження виступають освітні системи країн Європи, що представляють собою різноманітний комплекс освітніх інституцій, програм та методологій, розвинутих відповідно до культурних, історичних та політичних особливостей кожної країни.

Предмет дослідження зосереджується на специфіці порівняльного аналізу освітніх систем України та Іспанії.

Метою дослідження є визначення ключових відмінностей та схожостей між освітніми системами України та Іспанії, а також оцінка їх ефективності у контексті сучасних викликів глобалізації та інформатизації суспільства.

Завдання курсової роботи:

- теоретично проаналізувати систему освіти в Україні та Іспанії;
- виокремити критерії порівняльного аналізу систем освіти;
- здійснити порівняльний аналіз систем освіти України та Іспанії.

Методи дослідження: літературний огляд, порівняльний метод, аналіз випадків, експертні інтерв'ю, статистичний аналіз.

Особлива увага приділяється виявленню ефективних стратегій та практик, що можуть бути використані для удосконалення освітнього процесу в обох країнах, з метою підвищення якості освіти та забезпечення кращої адаптації випускників до вимог ринку праці.

Структура курсової роботи. Робота складається зі вступу, двох теоретичних розділів, висновків, резюме та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ ОСВІТИ

1.1. Освітні системи в Європейських країнах

Освітні системи європейських країн представляють собою широкий спектр моделей, що відображають культурну, історичну та соціально-економічну різноманітність континенту. Незважаючи на цю різноманітність, існують спільні тенденції та принципи, які об'єднують освітні системи Європи, включаючи стремління до забезпечення доступності якісної освіти для всіх, підтримку довічного навчання та інтеграцію з європейським освітнім простором.

Однією з ключових особливостей європейської освіти є її зосередженість на розвитку компетенцій та навичок, необхідних для успішної адаптації в сучасному світі. Це досягається через впровадження інноваційних методик навчання, які сприяють критичному мисленню, креативності та самостійності учнів. Наприклад, у Фінляндії, країні з однією з найвищих рейтингів у світовій системі освіти, великий акцент робиться на індивідуальний підхід до кожного учня, мінімізацію стандартизованих тестів та зміцненні міжпредметних зв'язків.

Європейські освітні системи також активно інтегруються з міжнародними освітніми ініціативами та програмами. Це проявляється, зокрема, у впровадженні Болонського процесу, метою якого є створення єдиного освітнього простору, що сприятиме підвищенню мобільності студентів та викладачів, взаємному визнанню освітніх кваліфікацій та забезпеченню високої якості вищої освіти. Наприклад, університети Італії та Німеччини активно беруть участь у програмах обміну Erasmus+, що дозволяє студентам отримувати міжнародний досвід та розширювати свої академічні та культурні горизонти (Тимошко, 2014, с.119-127)

Освітні системи європейських країн також характеризуються високим ступенем децентралізації та автономії освітніх закладів. Це означає, що

школи та університети мають значну свободу у виборі навчальних програм, методів оцінювання та управлінських рішень. Водночас національні уряди встановлюють загальні стандарти якості та здійснюють контроль за їх дотриманням. Наприклад, у Великобританії існує система Ofsted, яка регулярно проводить інспекції шкіл та коледжів з метою оцінки якості освіти.

Важливою характеристикою європейської освіти є акцент на міжкультурному діалозі та багатомовності. В багатьох країнах Європи, наприклад у Швейцарії та Бельгії, учні вивчають дві або навіть три мови, що не лише сприяє їх інтеграції у міжнародне співтовариство, але й розвиває когнітивні здібності та культурну обізнаність.

Освітні системи Європи також демонструють зростаючу увагу до інклюзивної освіти, прагнучи забезпечити доступність навчання для учнів з особливими освітніми потребами. Підходи до інклюзії варіюються від країни до країни, але спільною метою є створення умов, за яких кожна дитина має можливість розвивати свій потенціал на повну міру. Наприклад, у Нідерландах існують спеціальні програми підтримки, що дозволяють дітям з особливими потребами навчатися в загальноосвітніх школах разом з іншими учнями.

Освітні системи європейських країн продемонстрували здатність до адаптації та інновацій, відповідаючи на виклики сучасного світу. Через акцент на розвиток універсальних компетенцій, міжнародну мобільність, децентралізацію управління, міжкультурну взаємодію та інклюзивність, європейські освітні системи продовжують бути лідерами у сфері глобальної освіти.

1.2. Система освіти в Україні

Найважливішим компонентом духовного життя виступає система освіти, яка пов'язана з реалізацією процесу поширення знань. Вона охоплює діяльність реально сформованих суспільних інститутів, які здійснюють підготовку молоді до життя на основі отриманих знань в дошкільних дитячих

установах, в середніх спеціальних, професійно-технічних і закладів вищої освіти.

Значення освіти в житті людини зростає, і тому вона не може обмежуватися лише періодом навчання. Нагальна потреба в постійному підвищенні рівня знань привела до появи такого цікавого феномену в суспільному житті, як безперервна освіта. Цей процес супроводиться пошуком нових форм і методів навчання, що сприяють правильному формуванню наукового світогляду, більш глибокому розумінню економічних, соціальних змін, що відбуваються (Дороніна, 2018, с.65)

Освіта – це один з найдавніших соціальних інститутів, що викликана потребами суспільства відтворювати і передавати знання, уміння, навички, готувати нові покоління для життя, готувати суб'єктів соціальної дії для вирішення економічних, соціальних, культурних проблем, що стоять перед людством. У сучасному світі освіта – складне і багатоманітне суспільне явище, сфера передачі, освоєння і перероблення знань і соціального досвіду. Освіта є певною системою навчальних і виховних закладів, що здійснюють різноманітні форми залучення їх досвідів в освоєння багатств культури.

Освіта інтегрує різні види навчальної і виховної діяльності, їх зміст в єдину соціальну систему, орієнтує їх на соціальне замовлення, на соціальні потреби людства. Серед соціальних інститутів суспільства сучасної цивілізації освіта займає одну з провідних позицій. Адже благо людини, становище культури та духовності в суспільстві, темпи економічного, науково-технічного, політичного і соціального прогресу саме і залежать від якості і рівня освіти. Навчання, уміння, та інші поняття, терміни використовуються для забезпечення навчального процесу.

Система освіти України організована за принципом послідовності та доступності освітніх рівнів для всіх категорій населення, що ґрунтується на демократичних засадах та спрямована на забезпечення потреб особистості в інтелектуальному, культурному та моральному розвитку. Основними законодавчими актами, що регулюють освітню сферу в Україні, є Конституція

України, Закон України «Про освіту» (2017), Закон України «Про вищу освіту» (2014), які визначають структуру, основні завдання, принципи управління та фінансування освітньої діяльності.

Фундаментальні основи моральної вихованості, працездатності та інших духовних атрибутів особистості закладаються з раннього дитинства, причому значну роль у цьому процесі відіграють дошкільні освітні установи. Однак їхній внесок часто залишається недооціненим, оскільки не завжди враховується критична важливість цього етапу освіти для формування основних особистісних якостей. Акцент має бути зміщений з кількісних показників охоплення дошкільною освітою на якісну складову, де наголос зроблено на фізичному, розумовому та духовному розвитку дітей в дошкільних установах (Кремень & Ковбасюк, 2014, с. 215).

У контексті шкільної освіти, що є загальнодоступною і забезпечує кожному молодій людині можливість отримати повну середню освіту, існують певні проблеми. Традиційно, коли дитина досягає віку шести-семи років, її відправляють до школи, не завжди звертаючи належну увагу на її фізичну, психологічну підготовку тощо. Шкільна освіта передбачає не тільки засвоєння знань, але й є періодом соціального самовизначення особистості, що включає професійний, сімейний та громадський аспекти. Часто в сім'ї або в школі не помічають індивідуальних нахилів дитини, що може призвести до пригнічення її інтересів і несприятливо вплинути на розвиток особистості.

Рис. 1.1 Структура освітньої системи України (авт.-укл. Т. О. Дороніна, 2018, с. 55)

Структура освітньої системи України поділяється на декілька ключових рівнів: дошкільна, початкова, базова середня, старша середня, професійно-технічна, вища освіта та післядипломна освіта. Освіта спрямована на розвиток фізичних, психологічних та соціальних навичок дитини, підготовку її до шкільного навчання. В Україні функціонує мережа дошкільних навчальних закладів, які можуть бути як державними, так і приватними.

Початкова освіта утверджується як обов'язковий етап і забезпечує набуття дитиною базових знань з основних наук. Важливою особливістю початкової освіти є впровадження інтерактивних форм навчання, що допомагає дітям ефективніше засвоювати навчальний матеріал.

Базова середня та старша середня освіта в Україні формує загальноосвітній простір, що сприяє розвитку критичного мислення, самостійності та відповідальності. На цьому етапі перед учнями відкривається можливість для вибору предметів за інтересами, що забезпечує кращу адаптацію до майбутньої спеціалізації в рамках вищої освіти.

Професійно-технічна освіта дозволяє учням отримати спеціалізовані навички та знання для роботи в певній сфері діяльності. Україна має розвинену мережу професійно-технічних навчальних закладів, що пропонують широкий спектр спеціальностей.

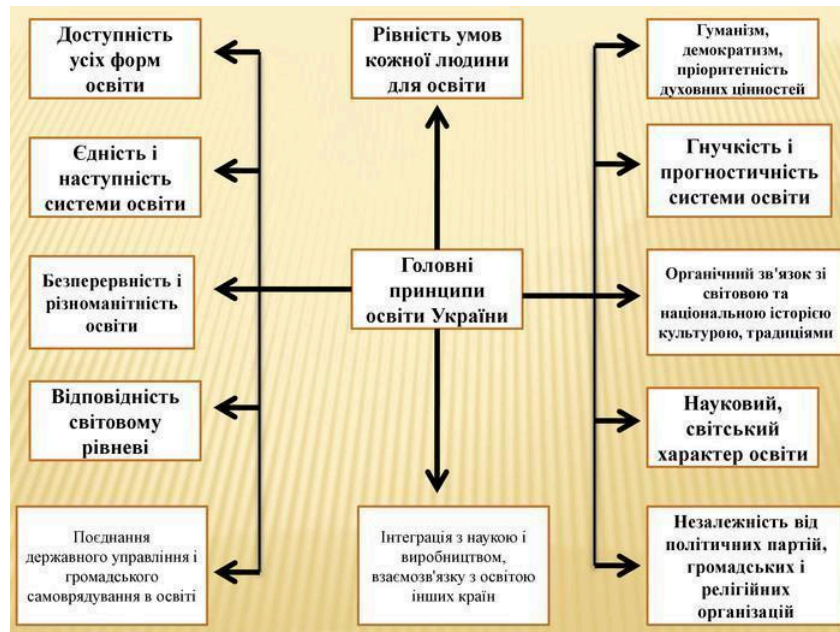

Рис 1.2 Принципи освіти в Україні (Кремень & Ковбасюк, 2014, с. 215)

Вища освіта в Україні забезпечує підготовку фахівців високого рівня, спроможних вирішувати складні професійні завдання, проводити наукові дослідження та інноваційну діяльність. Система вищої освіти включає бакалаврат, магістратуру, аспірантуру та докторантуру, забезпечуючи послідовну мультирівневу підготовку спеціалістів.

Післядипломна освіта в Україні пропонує можливості для подальшого професійного та наукового розвитку. Цей рівень освіти включає різноманітні форми навчання: підвищення кваліфікації, стажування, наукові дослідження тощо.

Значна увага в системі освіти України приділяється інтеграції національної освітньої системи в міжнародний освітній та науковий простір. Це досягається через участь в міжнародних освітніх програмах, наукових проєктах, а також через впровадження європейських стандартів освіти та наукових досліджень.

Реформування освітньої системи України, зокрема впровадження нового Закону «Про освіту», спрямоване на підвищення якості освіти, забезпечення її доступності, відповідності сучасним викликам та потребам суспільства. Ці заходи мають на меті створення умов для розвитку освіченої, активної, відповідальної особистості, здатної до самореалізації та ефективної діяльності в різних сферах життя.

1.3. Система освіти в Іспанії

Система освіти в Іспанії займає важливе місце в європейському освітньому просторі, відображаючи унікальний підхід до навчання та виховання, що базується на багатовікових традиціях та сучасних інноваційних розробках. Регулювання освітньої сфери здійснюється на основі конституційних засад та спеціалізованих законодавчих актів, зокрема Закону про освіту, який встановлює обов'язковість та безоплатність освіти, гарантуючи рівний доступ до навчання для всіх верств населення.

Сучасна система освіти в Іспанії побудована на принципах децентралізації, інклюзії та різноманітності. Досвід Іспанії може бути корисним для вдосконалення системи освіти в Україні, особливо в контексті реформ, спрямованих на забезпечення якості, доступності та ефективності освітнього процесу. У цьому лонгріді розглянемо структуру іспанської системи освіти, її особливості та можливості адаптації кращих практик для українського контексту.

Іспанська система освіти розділена на кілька рівнів, які забезпечують неперервний шлях навчання від дошкільної освіти до здобуття наукових ступенів у вищих навчальних закладах.

Дошкільна освіта (Educación Infantil)

Вікова група: від 0 до 6 років

Поділ: два цикли: від 0 до 3 років та від 3 до 6 років

Дошкільна освіта в Іспанії ділиться на два цикли. Перший цикл (0-3 роки) не є обов'язковим і залежить від бажання батьків. Другий цикл (3-6 років) також необов'язковий, але він є безкоштовним і вважається підготовчим етапом перед початком обов'язкової початкової освіти. У рамках дошкільної освіти забезпечується розвиток базових навичок, соціалізація та підготовка до подальшого навчання.

Початкова освіта (Educación Primaria)

Вікова група: від 6 до 12 років

Тривалість: 6 років

Поділ: 1-6 класи

Початкова освіта є обов'язковою для всіх дітей і безкоштовною в державних школах. Основні предмети включають іспанську мову та літературу, математику, природничі науки, соціальні науки, мистецтво та фізичне виховання. Викладання іноземних мов також є важливою складовою початкової освіти.

Середня освіта (Educación Secundaria Obligatoria - ESO)

Вікова група: від 12 до 16 років

Тривалість: 4 роки

Поділ: 1-4 класи

Середня освіта в Іспанії є обов'язковою та безкоштовною. Навчання в ESO включає базові предмети (математика, мови, природничі та соціальні науки, мистецтво, фізичне виховання) та вибіркові дисципліни, що дозволяють учням спеціалізуватися у певних сферах. Після завершення навчання в ESO студенти отримують диплом про середню освіту.

Бакалаврат (Bachillerato)

Вікова група: від 16 до 18 років

Тривалість: 2 роки

Поділ: 1-й та 2-й курси

Бакалаврат є не обов'язковою стадією середньої освіти, яка готує студентів до вступу в університети або продовження професійної освіти. Пропонує декілька академічних напрямків: природничі науки, гуманітарні науки, мистецтво та технології. По завершенні студенти складають екзамен (Evaluación de Acceso a la Universidad) для вступу до університету.

Професійна освіта (Formación Profesional)

Вікова група: від 16 років

Тривалість: 1-2 роки залежно від рівня програми

Поділ: середній та вищий рівні (Grado Medio та Grado Superior)

Професійна освіта в Іспанії пропонує програми різного рівня, що дозволяють здобути професійну кваліфікацію у різних галузях. Програми середнього рівня доступні після ESO та дозволяють отримати професійну сертифікацію. Програми вищого рівня вимагають закінчення бакалаврату або середньої професійної освіти.

Вища освіта (Educación Superior)

Іспанська система вищої освіти складається з університетів та неуніверситетських закладів.

- Grado (Бакалавр): 4 роки навчання (240 кредитів ECTS)
- Máster (Магістр): 1-2 роки навчання (60-120 кредитів ECTS)
- Doctorado (Докторат): 3-4 роки досліджень після магістратури

Неуніверситетські заклади

- Художні школи, школи дизайну та спортивні школи
- Навчальні заклади для отримання специфічних професійних кваліфікацій.

Вища освіта в Іспанії є доступною завдяки стипендіям та фінансовій підтримці. Державні університети забезпечують високу якість освіти, при цьому студенти сплачують лише частину від реальної вартості навчання.

Освіта для дорослих (Educación de personas adultas)

Вікова група: старші за 18 років

Освітні програми для дорослих орієнтовані на тих, хто не завершив початкову або середню освіту, бажає підвищити свою кваліфікацію або отримати нові знання. Вони включають базову грамотність, курси підготовки до професійної освіти та програми отримання дипломів про середню освіту.

В Іспанії управління системою освіти значною мірою децентралізоване. Автономні співтовариства (регіональні уряди) мають повноваження визначати освітню політику на своїй території, включаючи навчальні програми, призначення та оцінювання вчителів, а також фінансування шкіл. Це дозволяє враховувати регіональні особливості та адаптувати освітню політику до локальних потреб.

Іспанія має кілька офіційних мов на регіональному рівні, включаючи каталонську, баскську та галісійську. У цих автономних співтовариствах діє двомовна система освіти, де навчання ведеться як іспанською мовою, так і регіональною. Це сприяє збереженню та розвитку місцевих культурних традицій.

Іспанська система освіти активно впроваджує принципи інклюзії, забезпечуючи права та можливості для дітей з особливими освітніми потребами. Школи зобов'язані адаптувати навчальні програми та надавати

підтримку таким учням. Крім того, існують спеціалізовані центри та ресурси для забезпечення інклюзивної освіти.

У середній та старшій школі впроваджуються програми професійної орієнтації, які допомагають студентам визначитися з майбутньою кар'єрою та обрати відповідну освітню програму. Ці програми включають кар'єрні консультації, професійні курси та ознайомлення з різними професіями через стажування. Іспанська система освіти підтримує тісну співпрацю з приватним сектором, особливо у професійно-технічних програмах. Компанії залучені до розробки навчальних програм та забезпечують можливості для стажування студентів. Це сприяє підвищенню рівня працевлаштування випускників та забезпечує підприємства кваліфікованими працівниками.

Дошкільна освіта в Іспанії, яка охоплює дітей від народження до шести років, не є обов'язковою, але вважається важливою складовою розвитку дитини. На цьому етапі зосередження йде на фізичне, інтелектуальне та соціальне виховання, підготовку дітей до початкової школи, а також на раннє виявлення та корекцію можливих навчальних та поведінкових проблем.

Початкова освіта охоплює вік дітей від шести до дванадцяти років і має на меті забезпечити базові знання з мови, математики, природничих наук, соціальних наук, фізичної культури та мистецтва. Навчання на цьому етапі спрямоване на розвиток комунікативних навичок та соціальної інтеграції, формування основ культурної ідентичності та громадянської відповідальності.

Обов'язкова середня освіта в Іспанії триває чотири роки, з дванадцяти до шістнадцяти років, і завершується отриманням сертифіката про освіту, який відкриває доступ до післяобов'язкової освіти. ESO забезпечує учнів базовими академічними знаннями та навичками, необхідними для подальшого навчання або входження в робочу силу.

Післяобов'язкова освіта включає програми бакалаврату, спрямовані на підготовку до вступу в університети, та середню професійну освіту, яка пропонує спеціалізовані курси для підготовки кваліфікованих робітників. Обидва напрямки забезпечують молоді люди необхідними знаннями та навичками для досягнення професійного успіху в обраній сфері.

Вища освіта в Іспанії представлена широким спектром університетських та неуніверситетських програм. Університетська освіта поділяється на бакалаврат, магістратуру та докторантуру, кожен з яких спрямований на поглиблене вивчення спеціалізованих академічних дисциплін та проведення наукових досліджень. Неуніверситетська вища освіта включає вищі технічні спеціальності, які підготовляють фахівців високої кваліфікації в певних професійних галузях.

Функції вищої школи в Іспанії регулюються Конституцією Іспанії 1977 р., Законом про університетську реформу 1983 р. та Загальним законом про право на освіту 1984 р. Згідно з вищевказаними нормативними актами, головне місце займає питання автономії вищих навчальних закладів.

Міністерство освіти та науки володіє координуючими функціями і має право регулювати процес присудження наукових ступенів та звань. Лише затверджені міністерством ступені з певних спеціальностей мають загальнонаціональний статус.

Згідно Закону про університетську реформу 1983 р. вища освіта в Іспанії має 3 освітньо-кваліфікаційних рівня:

- 1) базовий – триває 3 роки – відбувається навчання фундаментальним дисциплінам;

- 2) спеціалізований – триває 2 роки – по його закінченні присвоюється ступінь ліценціата чи професіональне звання;

- 3) дослідницький – триває 2 роки – по його закінченні надається вище наукове звання Іспанії – ступінь доктора певних наук (зб. наук. пр., 2017, с. 16)

Іспанська освітня система активно інтегрується з міжнародним освітнім середовищем, беручи участь у європейських та світових програмах обміну, співпраці у галузі наукових досліджень та інновацій. Це сприяє обміну знаннями, культурному збагаченню студентів та викладачів, а також підвищенню якості освіти та досліджень в Іспанії.

Важливою характеристикою іспанської освіти є також забезпечення мовного та культурного розмаїття, з особливою увагою до регіональних мов та традицій. У регіонах зі своїми мовами, такими як Каталонія, Галісія, або країна Басків, освітні програми включають вивчення цих мов нарівні з іспанською, що сприяє збереженню культурної ідентичності та розвитку багатомовності.

Система освіти в Іспанії представляє собою комплексний підхід до розвитку особистості на всіх етапах життєвого шляху, забезпечуючи високу якість освіти, доступність навчання для всіх категорій населення та інтеграцію з міжнародним освітнім середовищем.

Розділ 2. Порівняльний аналіз систем освіти України та Іспанії

2.1. Критерії порівняння

Сучасні глобалізаційні процеси та прискорення науково-технічного прогресу ставлять нові вимоги перед системами освіти різних країн. Освіта є ключовим фактором у формуванні людського капіталу та сприяє економічному розвитку держав. Враховуючи це, важливість порівняльного аналізу систем освіти різних країн стає дедалі актуальнішою. Досвід Іспанії у впровадженні інноваційних освітніх практик, підтримці інклюзивності та децентралізації управління може бути корисним для розвитку системи освіти в Україні. Освіту в Іспанії можна отримати в більш ніж 60 ЗВО, 48 з яких – державні (їх дипломи цінуються вище). Іспанські університети традиційно сильні у викладанні історії, географії, філософії, латинської мови, фізики. Одна з пріоритетних сторін освіти в Іспанії – вивчення мистецтв. До найпрестижніших університетів відносяться Севільський і Валенсійський, Університет Саламанки, Мадридський Університет Комплутенсе (Зайченко, 2017, с.9)

Бакалаврат охоплює 2 курси. Після проходження бакалаврату, студенти можуть вступати до університету. Деякі університети вимагають пройти додаткову підготовку протягом одного року (COU). Зазвичай додаткові підготовчі курси COU необхідні для вступу до ЗВО медичного і математичного напрямку.

Порівняльний аналіз освітніх систем України та Іспанії дозволяє глибше зрозуміти особливості, переваги та недоліки кожної з них, виходячи з різних критеріїв оцінки, таких як тривалість навчання на різних рівнях, структура освіти, доступність та якість освіти, а також впровадження інновацій та сучасних технологій в освітній процес.

В Україні система освіти забезпечує 12-річний навчальний цикл, який охоплює 4 роки початкової школи, 5 років базової середньої освіти та 3 роки старшої середньої освіти. В Іспанії освітній процес також розрахований на 12 років, включаючи 6 років початкової освіти, 4 роки обов'язкової середньої

освіти (ESO) та 2 роки після обов'язкової освіти, що може бути бакалавратом або середньою професійною освітою.

В структуру університетів Іспанії входять чотири основні типи освітніх підрозділів, що відрізняються за спрямуванням та рівнем наданих освітніх програм. Факультети (*facultades universitarias*) представляють собою вищі навчальні заклади, що зосереджені на вивченні теоретичних дисциплін, що не мають технічного характеру. Освітній процес у таких факультетах охоплює всі три цикли вищої освіти.

Вищі технічні училища (*escuelas tecnicas superiores*) займаються підготовкою фахівців з технічним спрямуванням, також пропонуючи освітні програми, що включають три цикли вищої освіти.

Університетські школи (*escuelas universitarias*) спрямовані на надання студентам професійно орієнтованих знань, що лягають в основу для подальшої освіти.

Університетські коледжі (*colegios universitarias*) здійснюють освітній процес, орієнтований виключно на програми першого рівня вищої освіти, надаючи теоретичні знання без прямої професійної орієнтації.

У контексті вищої освіти Іспанії виділяються три основні ступені, що еквівалентні бакалавру, та присуджуються студентам після успішного завершення першого циклу навчання. Ступінь «*Arquitecto Técnico*» вручається випускникам архітектурних спеціальностей, «*Ingeniero Técnico*» – студентам, які завершили технічні програми, та «*Diplomado*» – випускникам інших напрямків навчання.

Кваліфікація, що відповідає магістерському ступеню, присвоюється за завершення другого циклу освіти і варіюється залежно від обраного напрямку навчання, включаючи архітектора («*Arquitecto*»), інженера («*Ingeniero Superior*»), ліцензіата («*Licenciado*»).

Ступінь «Магістр-дослідник» видається за завершення третього циклу навчання і підтверджується відповідним університетом. Докторський ступінь може бути отриманий після проходження третього рівня вищої освіти та

успішної захисти дисертації перед вченою радою після дворічного періоду навчання.

Перед початком процесу вступу абітурієнтам необхідно пройти процедуру визнання шкільного атестата, яку здійснює Міністерство освіти Іспанії. Це вимагає позитивного рішення від міністерства для подальшої участі у вступних іспитах до іспанських вищих навчальних закладів. Вступ до університету передбачає складання комплексного іспиту, відомого як «selectividad», що включає як обов'язкові, так і вибіркові предмети з гуманітарного або технічного напрямку, за вибором абітурієнта. Додатково, іноземним студентам необхідно демонструвати високий рівень володіння іспанською мовою, в тому числі через складання спеціалізованого іспиту. Багато університетів надають курси іспанської мови для підготовки іноземних студентів.

Фінансові аспекти навчання в іспанських університетах варіюються в залежності від типу закладу: вартість навчання у державних університетах становить від 700 до 1000 доларів США на рік, у той час як у приватних університетах – від 3000 до 10000 доларів на рік. Вартість навчання на магістерських програмах варіюється від 1000 до 7000 доларів США на рік. В державних університетах вартість навчання, як правило, охоплює доступ до освітніх ресурсів, таких як бібліотека, комп'ютерний клас, лінгафонні кабінети та лабораторії. Студентам може знадобитися додатково оплачувати підручники, словники та додаткові заняття з іспанської мови.

Посольство Іспанії вимагає особисту подачу документів для отримання візи, кількість і перелік яких залежать від тривалості навчання.

У Іспанії базою для вступу до університетів є повна середня освіта, що відповідає закінченню трьох років навчання у ліцеї. Аналогічно, у Україні для вступу до вищих навчальних закладів також необхідна повна середня освіта. Однак в Україні існує можливість вступу до закладів, що надають підготовку молодших спеціалістів, для осіб з базовою загальною середньою освітою.

Система навчальних закладів Іспанії складається з вищих спеціалізованих шкіл, вищих ліцеїв, університетів (технічні інститути, загальні цикли навчання, медичні та фармацевтичні факультети). Форма власності у них може бути приватною, змішаною чи державною. Викладацькі посади: завідувач кафедрою, професор, доцент, старший викладач (асистент). Вчені ступені: кандидат наук, доктор наук.

Система навчальних закладів України складається з училищ, технікумів, коледжів, інститутів, академій, консерваторій та університетів. Форма власності у них може бути приватною чи державною. Викладацькі посади: завідувач кафедрою, професор кафедри, доцент кафедри, старший викладач, викладач (асистент), викладач. Вчені ступені: кандидат наук, доктор наук (Кремень & Ковбасюк, 2014, с. 215).

Відповідність освітніх систем Іспанії та України може бути висвітлена через порівняльний аналіз рівнів освіти, що передбачає послідовність навчальних етапів від дошкільної освіти до завершення старшої школи. У Іспанії навчальний процес розпочинається з дошкільної освіти, подібно до України, де також велика увага приділяється підготовці дітей до початкової школи.

На рівні початкової освіти обидві країни передбачають 4 роки навчання, що відповідає першому через четвертий класи в Україні та від першого до четвертого року початкової школи в Іспанії. Подальше навчання продовжується у середній школі, де в Україні це період від п'ятого до дев'ятого класу, а в Іспанії – від п'ятого до десятого року навчання, включаючи етап обов'язкової середньої освіти (E.S.O.).

Останній етап освіти в обох країнах – це старша школа, яка в Іспанії представлена дворічною програмою *Bachillerato* (одинадцятий та дванадцятий рік навчання), а в Україні – десятим та одинадцятим класами. Цікаво, що для продовження навчання в Іспанії до четвертого рівня ESO (включно) не потрібно проводити будь-який процес гомологації або підтвердження українських освітніх документів. Однак для вступу до вищих

навчальних закладів чи продовження освіти на наступних рівнях необхідно пройти процес гомологації, зокрема, свідоцтва про базову середню освіту (G.E.S.O.) для вступу до одинадцятого класу та атестата про повну середню освіту (Título Bachiller) для доступу до вищої освіти.

Цей аналіз відповідності освітніх систем вказує на подібні структурні елементи та рівні освіти в Іспанії та Україні, одночасно виокремлюючи ключові відмінності в тривалості та організації навчального процесу.

Структура освітніх систем обох країн має свої унікальні характеристики, які формуються відповідно до національних освітніх стандартів та потреб. В Україні, окрім загальної середньої освіти, велику роль відіграють професійно-технічні заклади, що забезпечують отримання спеціалізованих навичок. В Іспанії існує схожа система формації професіоналів через середню професійну освіту, але з більшим акцентом на інтеграцію в європейській освітній та робочий простір.

Доступність освіти в обох країнах забезпечується через безкоштовне навчання в державних закладах. В Україні, незважаючи на безкоштовну освіту, існують виклики, пов'язані з фінансуванням освітньої сфери, що може впливати на якість навчання. В Іспанії, завдяки більшому бюджетному фінансуванню та інвестиціям у освіту, забезпечується високий рівень якості освітніх послуг, що підтверджується міжнародними рейтингами.

Інновації та використання сучасних технологій в освітньому процесі є ключовими аспектами обох освітніх систем. В Україні за останні роки спостерігається активне впровадження ІТ-технологій в навчальний процес, розробка електронних освітніх ресурсів та платформ для дистанційного навчання. В Іспанії також приділяється велика увага цифровізації освіти, використанню інтерактивних методів навчання та розвитку цифрових компетенцій учнів, що відповідає потребам сучасного інформаційного суспільства.

При розгляді питання вибору закордонної освіти, аргументація часто зводиться до можливості отримання освіти у країнах, які пропонують вищі

академічні та професійні стандарти, ніж в Україні. Аналіз рейтингу QS World University Rankings демонструє, що освітні системи таких країн, як Велика Британія, США та Нідерланди, перевершують українську освіту за критеріями якості та різноманітності освітніх програм. Це не тільки підкреслює переваги за якістю, але й вказує на значно ширший спектр спеціальностей, що пропонуються студентам. Крім того, закордонні навчальні заклади зосереджені на підготовці фахівців у галузях, які знаходяться на піку популярності, на відміну від деяких напрямків освіти в Україні, де програми можуть бути застарілими.

Ще одним індикатором високої якості освіти за кордоном є кількість та актуальність наукових досліджень. Високий рівень матеріально-технічної бази, сучасне лабораторне обладнання, доступ до електронних бібліотек, інтенсивне фінансування наукових проектів та строгий контроль за дотриманням академічної доброчесності впливають на науковий потенціал закладів, що, у свою чергу, сприяє підвищенню якості досліджень та відкриттів.

Щодо життєвих умов студентів, то вони також мають важливе значення для загального досвіду отримання освіти за кордоном. Якісні умови проживання, включаючи достатній особистий простір у студентських гуртожитках, сучасне технічне оснащення навчальних аудиторій і лабораторій, забезпечують не лише комфорт, але й сприяють концентрації на навчальному процесі. На відміну від цього, у деяких українських університетах студенти стикаються з застарілим програмним забезпеченням та недостатнім оснащенням для проведення практичних занять, що впливає на якість освітнього досвіду.

Висновки з цього аналізу підкреслюють значення міжнародної освіти та необхідність зосередження уваги на розвитку наукового потенціалу, оновленні навчальних програм та покращенні умов для студентів в українських вищих навчальних закладах, аби забезпечити конкурентоспроможність випускників на міжнародному ринку праці.

Одним з основних обмежень, з якими стикаються студенти при виборі закордонної освіти, є значні фінансові витрати. Вартість навчання за кордоном може бути високою для громадян України, особливо в контексті офіційного рівня середньої заробітної плати в країні. Цей фактор часто стає вирішальним при виборі на користь освітніх установ в межах України. Однак існує можливість накопичення необхідних коштів за умови цілеспрямованого планування та збереження фінансів.

У контексті української освіти не можна ігнорувати проблему корупції, яка, на жаль, має місце в деяких вищих навчальних закладах. Студентам іноді доводиться витратити кошти не стільки на покращення якості освітніх послуг, скільки на забезпечення «лояльності» та отримання позитивних оцінок від викладачів. Також варто зазначити, що рівень академічної доброчесності, включаючи наукову новизну академічних текстів і досліджень, часом викликає сумніви, що підриває довіру до системи безкоштовної освіти в Україні. Недостатнє державне та приватне фінансування часто стає перешкодою для покращення умов навчання та проживання студентів, зокрема в університетських гуртожитках. Студенти стикаються з проблемами, такими як незадовільні умови проживання, недостатньо оснащені лабораторії та аудиторії, що впливає на загальний досвід отримання освіти.

Щодо закордонної освіти, значна відстань від родинного дому стає суттєвим недоліком для багатьох студентів. Велика відстань не тільки збільшує витрати на подорожі додому, але й створює додатковий емоційний бар'єр, пов'язаний із віддаленістю від сім'ї та домашнього затишку. Однак важливо зазначити, що близькість до батьківського дому, хоча й може здаватися перевагою, іноді впливає на становлення студентської самостійності. Знаходячись поблизу дому, студенти можуть менше покладатися на власні сили, що потенційно затримує процес їх соціального та емоційного дорослішання.

Ще один значний недолік освіти за кордоном пов'язаний з мовними та культурними бар'єрами. Ця характеристика водночас є як обмеженням, так і

потенційною перевагою. Обмежене володіння англійською мовою може негативно позначитися на якості життя студентів за кордоном. У випадку навчання в країнах, де англійська не є домінантною мовою, мовний бар'єр може стати ще більш вираженим.

Культурні відмінності також спричиняють певний дискомфорт. Навіть ідеальне знання мови не гарантує повного розуміння культурних нюансів, оскільки культурний контекст, звички, погляди та навіть гумор відрізняються між різними країнами, націями та культурами. Такі відмінності можуть створювати додаткові труднощі для адаптації та спілкування під час проживання у іноземній країні.

Щодо освіти в Україні, присутність у звичному культурному та соціальному середовищі має свої плюси та мінуси. З одного боку, це дозволяє уникнути додаткового стресу та непорозумінь, пов'язаних з адаптацією до нового середовища. З іншого боку, таке середовище не завжди забезпечує необхідний рівень підготовки до роботи в міжнародному контексті або в компаніях, де культура спілкування та склад колективу істотно відрізняються від звичного. Відсутність досвіду роботи в різноманітному середовищі може призвести до стагнації, на відміну від дискомфорту, який часто є каталізатором розвитку. Незважаючи на те, що ці виклики можуть бути подолані шляхом подальшої практики та особистісного розвитку поза межами університету, цей аспект не сприяє підвищенню привабливості української освіти (ред. В. В. Олійник, 2018)

Враховуючи вищезазначене, для подолання цих викликів українська освітня система може розглянути можливості для збільшення фінансування, зміцнення академічної доброчесності, покращення умов навчання та проживання, а також розвитку програм підтримки студентської самостійності та міжнародної мобільності.

Загалом, порівняння освітніх систем України та Іспанії виявляє як спільні риси, так і унікальні особливості кожної з них. Обидві системи прагнуть забезпечити високу якість освіти, розвиток особистості та

підготовку кваліфікованих фахівців. Водночас існують певні відмінності в підходах до навчання, фінансування, інтеграції сучасних технологій, що робить кожен з систем унікальною та адаптованою до національного контексту.

2.2 Можливості використання конструктивних ідей іспанського досвіду у розвитку системи освіти в Україні

Для посилення процесу реформування освітньої сфери в Україні, експерти Світового банку пропонують п'ять рекомендацій.

Перша рекомендація полягає у розширенні застосування принципів концепції «Нової української школи» на всю систему освіти, що вимагає зосередження на орієнтованому на учня та компетенційному підході. Сьогоднішня структура повної середньої освіти в Україні характеризується розгалуженістю, включаючи школи, професійно-технічні училища, коледжі та технікуми. Реформа повинна спрямувати ресурси до більш вузькоспеціалізованої мережі навчальних закладів, що сприятиме підвищенню якості освіти, розширенню спектра факультативних курсів та ефективнішому використанню бюджетних коштів. Законодавством передбачено перехід на 12-річну освіту до 2027 року, проте акцентується на необхідності прискорення цього процесу для оптимізації мережі шкіл та реорганізації недовантажених закладів.

Друга рекомендація визначає важливість навчання автономії для місцевої влади та навчальних закладів у контексті самостійного управління бюджетами та розробки навчальних програм. Це також стосується університетів, що стикаються з аналогічним викликом. Розглядається зміцнення ролі наглядових рад у вищих навчальних закладах, подібно до практики в Європейських університетах. Такі наглядові ради мають включати вчених з міжнародним визнанням, представників ділових кіл, громадянського суспільства та уряду. Вказується, що у 20 з 28 країн Європейського союзу

заклади вищої освіти зобов'язані залучати до процесу управління зовнішніх зацікавлених сторін. Наглядові ради відіграють ключову роль у стратегічному плануванні, координації діяльності та незалежній оцінці розвитку університетів.

Україна вже інвестує значну частину свого валового внутрішнього продукту у сферу освіти, тому необхідно оптимізувати розподіл цих ресурсів для досягнення стабільних результатів в освітній галузі.

За рекомендаціями Світового Банку, Україні потрібно здійснити реформу державного фінансування вищої освіти, відмовившись від розподілу коштів на основі ресурсного принципу. Це обумовлено тим, що наявна мережа вищих навчальних закладів є надмірно розширеною, тоді як кількість студентів зменшується. Тому державне фінансування повинно базуватися на індикаторах якості освіти. Хоча відповідна формула вже розроблена, вона ще не була офіційно затверджена та імплементована (Цехмістрова Г. С., 2014, с.4)

Додатково, заклади вищої освіти мають розробити стратегії для ефективнішого використання ресурсів, включаючи програми співпраці та об'єднання вишів. Уряд може ввести фінансові санкції для тих закладів, які не зменшать витрати без ушкодження якості освіти.

Контроль за фінансуванням шкіл також потребує уваги, особливо в сільських районах, де оптимальний розмір класів становить близько 13 учнів. Необхідно регулювати розмір освітньої субвенції, виходячи з актуальних потреб, а також перевіряти ефективність опорних шкіл.

Щодо педагогічного персоналу, слід заохочувати їх до професійного розвитку. Наразі система вчительської роботи в Україні часто зводиться до розподілу годин між навчальними та ненавчальними завданнями, з великою часткою заробітної плати, що складається з різних надбавок. Це контрастує з практикою в розвинених країнах, де оплата праці вчителів базується на тижневому навантаженні. Концепція «Нова українська школа» ставить перед вчителями високі вимоги, тому важливо підвищувати престиж професії та

стимулювати їх до постійного вдосконалення. Кар'єрні шляхи викладачів у вищих навчальних закладах також потребують перегляду з метою створення мотиваційної системи оплати праці.

Табл 2.1.

Порівняльна таблиця систем освіти України та Іспанії

Критерії порівняння	Україна	Іспанія
Структура освітніх рівнів	Дошкільна освіта: 0-6 років Початкова освіта: 6-10 років (4 класи) Базова середня освіта: 10-15 років (5 класів) Профільна середня освіта: 15-17 років (2 класи) Вища освіта: бакалавр, магістр, доктор філософії Професійно-технічна освіта Освіта для дорослих	Дошкільна освіта (Educación Infantil): 0-6 років Початкова освіта (Educación Primaria): 6-12 років (6 класів) Середня освіта (Educación Secundaria Obligatoria - ESO): 12-16 років (4 класи) Бакалаврат (Bachillerato): 16-18 років (2 роки) Вища освіта (Educación Superior): бакалавр, магістр, доктор Професійна освіта (Formación Profesional) Освіта для дорослих
Децентралізація управління	Часткова децентралізація (частина повноважень передана на місцевий рівень)	Значна децентралізація (автономні співтовариства мають повноваження щодо управління освітою на своїй території)
Двомовність	Викладання українською мовою, у деяких школах - мовами національних меншин	Офіційні мови: іспанська та регіональні мови (каталонська, баскська, галісійська)

Інклюзивність освіти	Інклюзивна освіта впроваджується, але потребує додаткових ресурсів	Розвинена система інклюзивної освіти, надається значна підтримка дітям з особливими освітніми потребами
Інноваційні методи навчання	Впровадження інноваційних методів набирає обертів, але все ще нерівномірне	Активно впроваджуються інноваційні методи навчання (проектне навчання, фліп-клас, цифрові технології)
Професійна орієнтація	Частково впроваджена в середній школі та університетах	Розвинена система професійної орієнтації в середній школі, університетах та професійно-технічних закладах
Співпраця з приватним сектором	Співпраця обмежена, але має потенціал для розвитку	Тісна співпраця освітніх закладів з приватним сектором, особливо в дуальній освіті
Система дуальної освіти	Набирає обертів, але поки не дуже поширена	Добре розвинена система дуальної освіти, що поєднує теорію та практику
Стипендії та фінансова підтримка	Існує система стипендій, але потребує модернізації	Розвинена система стипендій та фінансової підтримки, що забезпечує рівний доступ до освіти
Вища освіта	Система трирівнева: бакалавр, магістр, доктор філософії	Університетська система має три рівні: бакалавр, магістр, доктор
Освіта для дорослих	Обмежені програми для дорослих	Розвинена система освіти для дорослих, включаючи базову грамотність та професійну підготовку

Спільними рисами систем освіти України та Іспанії є схожа структура освітніх рівнів, наявність інклюзивної освіти, професійної та вищої освіти. Суттєві відмінності полягають у рівні децентралізації, двомовності, інноваційних методах навчання, професійній орієнтації, співпраці з приватним сектором та рівні розвитку дуальної освіти. Використання найкращих практик іспанської системи освіти може сприяти підвищенню якості освіти в Україні та забезпеченню рівного доступу до неї для всіх громадян.

В освітніх системах країн Європейського Союзу, які характеризуються високою ефективністю, систематично здійснюється процес оцінювання навчальних досягнень. У 29 таких системах оцінювання проводиться на етапі початкової освіти, а в 27 з них цей процес продовжується і на рівні базової середньої освіти. Державна підсумкова атестація після завершення 4-го класу вважається значним прогресом. Світовий Банк висуває рекомендацію щодо імплементації зовнішнього підсумкового оцінювання також після завершення 9-го класу.

Студенти в Україні стикаються з обмеженням доступу до інформації про різноманітні навички, які актуальні на ринку праці, та дані про працевлаштування випускників. Це призводить до того, що вибір майбутньої професії часто здійснюється на основі випадковості або під впливом думок друзів та родичів. Освітні системи країн, таких як Фінляндія, Швеція, Норвегія, Іспанія та Італія, покладають важливе завдання на шкільних працівників забезпечувати консультації для учнів та підготовку їх до вирішення реальних життєвих завдань. В Великобританії законодавство вимагає від шкіл надання консультативних послуг з питань кар'єрного розвитку.

Україна має потребу в розробці та впровадженні загальнодержавної програми консультування та профорієнтації, яка могла б включати обміни досвідом між школами та місцевими роботодавцями, посилення

інформаційної взаємодії між шкільною та вищою освітою, а також надання актуалізованої та відповідної інформації про умови на ринку праці.

На основі досвіду Іспанії можна сформулювати кілька рекомендацій щодо удосконалення системи освіти в Україні. Значна увага в іспанській моделі приділяється інтеграції освітньої системи в міжнародний простір, використанню інноваційних підходів до навчання, а також забезпеченню доступності та високої якості освіти для всіх верств населення (Руденко Ю.Д., 2018, с.115)

Перше, важливим кроком для України може стати збільшення інвестицій в освітню сферу, зокрема в розвиток інфраструктури та оновлення навчального обладнання. Іспанія демонструє, як стабільне фінансування сприяє підвищенню якості освіти, забезпечуючи школи та університети сучасним обладнанням та матеріалами. Це не тільки сприяє кращому навчальному процесу, але й підвищує мотивацію студентів та викладачів.

Друге, підвищення рівня доступності освіти через інтеграцію цифрових технологій та розробку дистанційних освітніх програм може стати значним кроком до модернізації української освіти. Іспанський досвід показує, що впровадження онлайн-курсів та електронних ресурсів забезпечує гнучкість навчального процесу, дозволяючи студентам краще поєднувати навчання з іншими сферами життя.

Третє, акцент на розвитку м'яких навичок та компетенцій, які є важливими для успіху в сучасному світі, може стати вагомим доповненням до традиційного академічного навчання. В іспанських школах велика увага приділяється розвитку критичного мислення, комунікативних навичок та здатності до командної роботи, що допомагає випускникам успішно адаптуватися на ринку праці.

Четверте, зміцнення зв'язків між освітньою системою та ринком праці є ще одним важливим аспектом, який може сприяти удосконаленню освітньої системи в Україні. Розвиток програм професійно-технічної освіти, орієнтованих на потреби економіки та забезпечення випускників

практичними навичками, може забезпечити кращу зайнятість молоді та відповідність освітніх програм реальним потребам суспільства.

П'яте, розвиток міжнародної співпраці в освітній сфері, зокрема через участь в міжнародних обмінних програмах, може забезпечити обмін досвідом та краще розуміння глобальних тенденцій в освіті. Іспанська освітня система активно взаємодіє з європейськими та світовими освітніми інституціями, що сприяє збагаченню навчального процесу та підвищенню міжнародної конкурентоспроможності випускників.

Усі ці рекомендації передбачають комплексний підхід до реформування освітньої системи в Україні, враховуючи сучасні виклики та тенденції. Важливим аспектом є забезпечення високої якості освіти, що відповідає міжнародним стандартам, та створення умов для розвитку талантів та потенціалу кожного студента.

Ці рекомендації мають за мету забезпечити всебічний підхід до оновлення освітньої системи України, враховуючи поточні потреби суспільства та глобальні освітні тренди. Однією з ключових цілей є досягнення високих стандартів якості освіти, які були б порівнянні з міжнародними нормами та вимогами. Це передбачає впровадження інноваційних підходів до навчання, оновлення навчальних програм, покращення кваліфікації викладацького складу, а також забезпечення необхідних ресурсів для ефективного освітнього процесу.

Важливою частиною реформи є створення сприятливих умов для розвитку кожного студента, що включає не лише академічне навчання, а й розвиток креативності, критичного мислення та соціальних навичок. Особлива увага має бути приділена ідентифікації та підтримці індивідуальних талантів та потенціалу студентів, забезпеченням можливостей для їх самовираження та самореалізації.

Освітня система повинна бути адаптована до вимог сучасного ринку праці, забезпечуючи студентам не тільки теоретичні знання, але й практичні навички, необхідні для успішної кар'єри. Це передбачає тісну співпрацю між

освітніми установами та роботодавцями, розробку стажувань та програм подвійного навчання, що дозволить студентам отримати реальний досвід роботи в індустрії.

Висновки

Порівняльний аналіз систем освіти України та Іспанії виявив, що обидві країни мають схожу структуру освітніх рівнів – від дошкільної до вищої освіти. Проте існують суттєві відмінності в управлінні освітніми системами. В Іспанії спостерігається значний рівень децентралізації, коли автономні співтовариства мають повноваження щодо управління освітою на своїй території. В Україні система освіти є більш централізованою, хоча впровадження освітньої реформи сприяє поступовій децентралізації управління.

Іспанська система освіти підтримує двомовність, особливо в регіонах із власними офіційними мовами (Каталонія, Країна Басків, Галісія). Це сприяє розвитку місцевої культури та інтеграції національних меншин. В Україні також існують програми навчання мовами національних меншин, але масштаб їх впровадження обмежений. Іспанія також має розвинену систему інклюзивної освіти, що забезпечує рівний доступ для дітей з особливими освітніми потребами. В Україні інклюзивна освіта перебуває на етапі становлення.

В Іспанії активно впроваджуються інноваційні методи навчання, такі як проектне навчання, фліп-клас, використання цифрових технологій. Ці методи сприяють розвитку творчого мислення та практичних навичок. В Україні застосування інноваційних методів навчання також набирає обертів, але все ще залишається нерівномірним.

Іспанська система освіти приділяє значну увагу професійній орієнтації, співпраці з підприємствами та дуальній системі освіти. В Україні професійна орієнтація та співпраця з приватним сектором поки що недостатньо розвинені, але існують перспективи для розвитку дуальної системи освіти.

Іспанія має розвинену систему стипендій та фінансової підтримки для студентів, що забезпечує рівний доступ до освіти незалежно від

соціального статусу. В Україні система стипендій також функціонує, але потребує модернізації для підвищення ефективності.

На основі порівняльного аналізу можна виділити кілька конструктивних ідей, які можуть бути застосовані для вдосконалення системи освіти в Україні:

- Продовжити процес децентралізації управління освітою з передачею частини повноважень регіонам.
- Впровадити програми двомовного навчання для кращої інтеграції національних меншин.
- Посилити підтримку інклюзивної освіти, створюючи спеціальні ресурси для дітей з особливими освітніми потребами.
- Розширити використання інноваційних методів навчання в школах та університетах.
- Розвивати систему професійної орієнтації та співпраці з підприємствами.
- Вдосконалити систему стипендій та фінансової підтримки студентів.

Таким чином, порівняльний аналіз систем освіти України та Іспанії дозволив виявити як спільні риси, так і суттєві відмінності між ними. Використання найкращих практик іспанської системи освіти може сприяти розвитку освітньої системи в Україні, підвищенню якості освіти та забезпеченню рівного доступу до неї для всіх громадян

У контексті порівняльного аналізу освітніх систем України та Іспанії важливо враховувати, як культурні, історичні та економічні особливості впливають на формування та реалізацію освітньої політики. Наприклад, Іспанія, як член Європейського Союзу, впроваджує європейські стандарти освіти та акцентує на мовному розмаїтті та міжкультурній компетентності, що сприяє інтеграції її громадян на європейському ринку праці. Україна, зі свого боку, зосереджує зусилля на реформуванні освітньої системи відповідно до принципів Болонського процесу, прагнучи підвищити якість вищої освіти та забезпечити її відповідність до потреб глобалізованого світу.

У першому розділі розглядаються теоретичні аспекти системи освіти як в Україні, так і в Іспанії. У другому розділі проведено порівняльний аналіз систем освіти України та Іспанії, визначено основні критерії порівняння, надано рекомендації з удосконалення системи освіти в Україні на основі досвіду Іспанії.

Структура курсової роботи: робота складається зі вступу, двох теоретичних розділів, висновків, резюме та списку використаної літератури.

Ключові слова: система освіти, порівняльний аналіз, Україна, Іспанія, освітні реформи, міжнародна освіта, педагогічні практики.

SUMMARY

In the context of the comparative analysis of the education systems of Ukraine and Spain, it is important to consider how cultural, historical, and economic features influence the formation and implementation of educational policy. For example, Spain, as a member of the European Union, implements European educational standards and emphasizes language diversity and intercultural competence, which facilitates the integration of its citizens into the European labor market. Ukraine, on the other hand, focuses its efforts on reforming the educational system in accordance with the principles of the Bologna Process, aiming to enhance the quality of higher education and ensure its relevance to the needs of a globalized world.

Chapter 1 discusses the theoretical aspects of the education systems in both Ukraine and Spain. Chapter 2 conducts a comparative analysis of the education systems of Ukraine and Spain, identifies the main criteria for comparison, and provides recommendations for improving the Ukrainian education system based on the experience of Spain.

Structure of the term paper: The work consists of an introduction, two theoretical chapters, conclusions, resume and a bibliography.

Keywords: education system, comparative analysis, Ukraine, Spain, educational reforms, international education, pedagogical practices.

Список використаної літератури

1. Ануфрієва, О. Л. (2016). Вісник післядипломної освіти : зб. наук. праць / ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України ; голов. Атопол Груп.
2. Дегтяр, А. О. & Календжян, Я. В. (2014). Адаптація зарубіжного досвіду державного фінансування вищої освіти. archive.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Trpu/2010_4/doc/.../01.pdf
3. Дороніна, Т. О., Амеліна, С. М. & Гаманюк, В. В. (2014). Освітній менеджмент: проблеми теорії та практики : монографія. Інтерсервіс.
4. Дороніна, Т. О. (Ред.) (2016). Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. Айс Принт.
5. Дороніна, Т. О. (Ред.). (2018). *Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: метод. рекомендації до практичних занять магістрантів*. Кривий Ріг: КДПУ, (Серія «Магістратура»).
6. Дороніна, Т. О. (Ред.) (2018). Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : навч.-метод. комплекс. Кривий Ріг : КДПУ, (Серія «Магістратура»).
7. Дороніна, Т. О. (Ред.) (2018). Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : навч. посіб. для магістрантів. Кривий Ріг : КДПУ, (Серія «Магістратура»).
8. Драч, І. І. (2013). Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи: теоретико-методичні засади : монографія. Дорадо-Друк.
9. Євтух, М. Б., Горяна, Л. Г. & Терентьєва, Н. О. (2015). Вища освіта України: ризики, сподівання, успіхи : монографія. Інтерсервіс.
10. Зайченко, І. В. (2017). Педагогіка і методика навчання у вищій школі : навч. посіб. КНТ.
11. Кремінь, В. Г. & Ковбасюк Ю. В. (Ред.) (2014). Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. Держ. Упр. при Президентові України. Основа.

12. Кремінь, В. Г. & Ковбасюк, Ю. В. (Ред.) (2015). Освіта дорослих : енциклопедичний словник. Основа.
13. Кулешова, В. В. (2011). До проблеми ретроспективного аналізу зарубіжного досвіду функціонування системи неперервної професійної освіти. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*, 32-33, 184-191
14. Мілевська В. (Ред.) (2013). Вища освіта України: тематичний випуск «Європейська інтеграція вищої освіти України у контексті Болонського процесу» : теоретичний та науково-методичний часопис. Педагогічна преса.
15. Пашков, В. О. (2012). *Стратегії модернізації вищої освіти: світовий досвід* [Автореф. дис. канд. політ. наук, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна]. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. https://philosophy.karazin.ua/ua/nauka/rada/pashkov_aref.PDF
16. Руденко, Ю. Д. (2018). Шляхи подолання кризи сучасної педагогіки. Просвіта.
17. Рябова, З. В., Драч, І. І. & Приходькіна, Н. О. (2014). Педагогіка вищої школи : навч. посіб. ТОВ “Альфа-реклама”.
18. Рябова, З. В., Драч, І. І. & Приходькіна, Н. О. (2014). Теоретичні та методичні засади управління підготовкою фахівців з педагогіки вищої школи на основі компетентнісного підходу в межах європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу : монографія. ТОВ “Альфа-реклама”.
19. Тимошко, Г. М. (2014). Організаційна культура керівника загальноосвітнього навчального закладу: теорія та практика : монографія. Ніжин.
20. Загальні Положення про організацію Бакалаврату: Королів. декрет № 1467/2007 від 2 листоп. [Електронний ресурс]. <http://www.educacion.es/portada.htm>.

21. Загальні Положення про організацію обов'язкової середньої освіти в Андалусії: декрет Упр. освіти Андалусії № 231/2007 від 31 лип. [Електронний ресурс] Законодавча база про освіту в Андалусії. <http://www.adideandalucia.es\normativa.php>

22. Закон про Університети (12\2001); Закон про систему освіти Іспанії (1990); Закон про участь, розвиток і управління навчальними закладами (1995); Закон про освіту (2\2006); Закон про якість освіти (12\2001); Конституція Іспанії (1978). [Електронний ресурс]. <http://www.mec.es>

23. Міністерство освіти і культури Іспанії [Електронний ресурс]. <http://www.educacion.es\portada.htm>

24. Сисоєва С.О. (2012) Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навч. посіб. С.О.Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. Рівне : Овід.

25. Система освіти в Іспанії. (2008) Завуч. № 14. С. 9

26. Тягушева О. Г. (2010) Підготовка учнів старшої школи до навчання у вищому навчальному закладі О. Г. Тягушева Позаклас. час. № 10. С. 55-56.

27. Цехмістрова, Г. С. & Кравченко, І. М. (2014). Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. для студентів магістратури вищих навчальних закладів. КНТ.

28. Чернишова, Є. Р., Гузій, Н. В. & Ляхоцький В. П. (2014). Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти : термінологічний словник. СПД-ФО Рудник В. А.